

Asia: VN/813/2020 - VM015:00/2020

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain muuttamisesta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Valtiovarainministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain (444/2017, jäljempänä rahanpesulaki), rahanpesun selvittelykeskuksesta annetun lain (445/2017) sekä pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä annetun lain (571/2019) muuttamisesta. Sisäministeriö lausuu seuraavaa.

Yleistä

Euroopan komission ja FATF:n tekemät huomiot neljännen rahanpesudirektiivin kansallisesta täytäntöönpanosta ovat sisäministeriön näkemyksen mukaan hyväksyttävä peruste luonnoksessa esitetyille lainsäädäntömuutoksille. Valtiovarainministeriön tekemä kartoitus lainsäädäntötarpeista on ollut tarpeeksi kattava poliisin hallinnonalalla.

Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Rahanpesulain täsmentäminen on perusteltua. Rahanpesu ja terrorismin rahoittaminen ovat kansainvälistä toimintaa. Ulkomaisen trustin tosiasiallista edunsaajaa voidaan pyrkiä peittämään erilaisin yhtiö- tai sopimusjärjestelyin. Tämän vuoksi ulkomaisen trustin kaltaisten oikeudellisten järjestelyjen ja tosiasiallisen edunsaajan käsitteisiin ehdotettujen täsmennysten voi olettaa parantavan esitutkintaviranomaisen toimintamahdollisuuksia trustin vastuujärjestelyn selvittämisessä rikosasiassa.

Poliittisesti vaikutusvaltaisten henkilöiden määritelmän täsmennystä puoltaa, ettei poliittisessa virassa hankittu vaikutusvalta katoa viran päättymisen jälkeen. Näin ollen virassa hankittua vaikutusvaltaa on tarkoituksenmukaista käsitellä jatkumona. Virassa olon aikana hankitut yhteydet edelleen poliittisessa virassa, muussa vaikutusvaltaisessa asemassa olevaan, vaikuttajajärjestöihin tai niihin verrattavissa oleviin verkostoihin ovat olemassa virassa olemisen päättymisen jälkeenkin. Ehdotettu vuoden mittainen aika tässä lainkohdassa tarkoitettuna vaikutusvallan päättymiselle on pituudeltaan verrattain maltillinen huomioiden, että poliittisella vaikutusvallalla voidaan vaikuttaa taloudellisesti merkittäviin päätöksiin.

Sisäministeriön näkemyksen mukaan riskiarviota koskevat ehdotukset tukevat jatkossa kansallisen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen riskiarvion yhdenmukaisuutta ja kattavuutta. Koska riskiarviolla on valtakunnallinen merkitys ja sen piiriin kuuluu sekä julkisen että yksityisen sektorin toimijoita, on johdonmukaista, että riskiarvion sisältöä ja sen perusteella velvoittavia toimenpiteitä voidaan johtaa mahdollisimman paljon suoraan lainsäädännöstä.

Asiakkaan tunnistamiseen ja henkilöllisyyden todentamiseen koskevan sääntelyn täydentäminen nimenomaisella kiellolla perustaa ja ylläpitää anonyymeja tai tekaistuilla nimillä toimivia asiakassuhteita tukee sisäministeriön näkemyksen mukaan laillisen talousjärjestelmän pelisääntöjä. Satunnaista asiakassuhdetta koskeva ehdotus tuhannen euron varainsiirron rajasta virtuaalivaluuttavarainsiirrossa on perusteltu. Vaikka tuhannen euron summa on sinänsä melko pieni, on huomattava, että sillä voi tukea ja edistää merkittävästi terrorismia. Tämä pätee erityisesti tilanteissa, joissa varainsiirto toistetaan useasti tai varainsiirron vastaanottovaltiossa kyseisen summan ostovoima on huomattavasti suurempi kuin Suomessa.

Rahanpesun selvittelykeskuksen tehokkuus perustuu oikeuteen saada, käsitellä ja vaihtaa kattavasti tietoja rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseksi. Poliisin tiedonsaantioikeuksia koskevien yleisten vaatimusten mukaisesti tiedonsaantioikeudet on määriteltävä mahdollisimman yksiselitteisesti toimivaltuuslainsäädännössä. Sisäministeriö toteaa rahanpesun selvittelykeskuksesta annettuun lakiin ehdotettujen muutosten olevan kannatettavia.

Muilta osin sisäministeriöllä ei ole lausuttavaa.

Poliisijohtaja Stefan Gerkman

Poliisiylitarkastaja Sami Ryhänen

Ryhänen Sami